

20. YÜZYIL FELSEFESİ

Test - 01

20. Yüzyıl Felsefesinin Ortaya Çıkışı ve Karakteristik Özellikleri - I

DERS UYGULAMA
Föyleri

1. Her felsefi dönemi, kendisine kadarki düşünce mirasıyla birlikte değerlendirmek gerekir. Bu nedenle 20. yüzyıl felsefesi incelenirken bu dönemin fikirlerine etkide bulunan geçmişin izlerini unutmamak gerekir.

Bu parça 20. yüzyıl felsefesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisini destekler?

- A) Bilimlerin sonuçlarını sorgulamıştır.
- B) Filozof sayısı oldukça fazladır.
- C) Önceki bilgi birikiminden yararlanmıştır.
- D) Gündelik yaşamı kolaylaştırmaya yöneliktir.
- E) Bilimlerle ilişkisini kuvvetlendirmiştir.

2. 20. yüzyıl felsefesinin odak noktasında pozitivist bilim anlayışı vardır. Bu anlayış, doğru bilginin sadece doğadaki olgulardan bilimsel yöntemlerle elde edilebileceğini savunmuştur. Keskin bir bilim savunucusu olan pozitivizmi destekleyenler olduğu gibi eleştirenler de olmuştur. Örneğin mantıkçı pozitivism bu anlayışı desteklerken egzistansiyalizm, fenomenoloji ve hermeneutik bu anlayışı eleştirmiştir.

Bu parçaya göre pozitivism, felsefede aşağıdakilerden hangisinin ortaya çıkmasını sağlamıştır?

- A) Felsefenin dünya geneline yayılmasını
- B) Felsefede uzmanlaşmanın başlamasını
- C) Değerler felsefesi alanının öne çıkmasını
- D) Felsefede yeni ana akımların oluşmasını
- E) Felsefede çıkarılan yayın sayısının artmasını

3. 20. yüzyılda Heidegger'den Gadamer'e, Austin'den Wittgenstein'a, Lévi-Strauss'tan Ricœur ve Derrida'ya pek çok filozof; analitik felsefeden hermeneutik ve gündelik dil felsefesine, yapısalcılıktan postmodernizme pek çok akım dile baş vurmuş, dili temel almıştır. Bu filozoflar; söylemi ve dilsel temsilî, bilgi ve hakikat arayışında felsefenin ulaşabileceği en yüksek nokta diye tanımlamıştır. Yine hemen bütün bu filozof ve akımlara göre dilin dışında hiçbir olgu, belli bir dil kalıbına giren veya tekil bir dilsel tasvirde ifade edilen dışında hiçbir gerçeklik yoktur.

Bu parça 20. yüzyıl felsefesiyle ilgili aşağıdakilerden hangisini desteklemektedir?

- A) Dilin matematiğe uygulanması gerçekleşmiştir.
- B) Dil, felsefenin yeni bir problem alanı olarak belirmiştir.
- C) Dil sorunları, yeni bilim dallarının oluşmasını sağlamıştır.
- D) Felsefe ile dil, birbiriyle özdeşleştirilmeye çalışılmıştır.
- E) Dilsel sorunlara dayalı bakış açısı felsefeyi çıkmaza sokmuştur.

4. Düşünce, çevreye uymada biyolojik bir fonksiyondur; doğadan ve hayattan yararlanan uygun bir alettir. İnsan hareket etmek için düşünür, düşünce eylem hâlini alır. Gerçek olan bu hareket bilgisidir. Ancak gerçekleşen düşünceler, insana mutluluk veren bilgiler, başarı getiren bilgiler, doğru bilgilerdir.

20. yüzyıl düşünürüne ait olan bu sözlerde bilgi konusunda aşağıdakilerden hangisinin önemi vurgulanmaktadır?

- A) Aklın
- B) Sezginin
- C) Faydanın
- D) Kuşkunun
- E) Deneyimlerin

5. Modern felsefe, Rönesans dönemi Fransız filozofu Descartes ile başlatılır. Çünkü Descartes'la birlikte insan, bilen özne konumuna getirilmiştir. Descartes'la başlayıp günümüze uzanan süreçte bilginin yapısı ve doğru bilginin kaynağı, önemli bir problem olarak ele alınıp irdelenmiştir. Descartes, doğru bilginin kaynağını akıl olarak görürken Aydınlanma Dönemi'nde J. Locke, doğru bilginin kaynağını duyu verileri olarak ilan etmiştir. Bu yaklaşımları eleştiren ve uzlaştıran Kant ise doğru bilgi için hem akla hem de duylara ihtiyaç olduğunu savunmuştur. 20. yüzyıl felsefesinde ise doğru bilginin nasıl elde edileceği konusunda birbirine zıt görüşleri savunan pek çok felsefi akım ortaya çıkmıştır. Doğru bilginin sadece doğadaki olgulardan elde edilebileceğini savunan pozitivizm, dil çözümlemeleriyle elde edileceğini savunan mantıkçı pozitivizm, zihin içeriklerinin araştırılmasıyla elde edilebileceğini savunan fenomenoloji, gerçekliğin bilgisinin sadece sezgisel kavrayışla anlaşılabilirliğini savunan entüisyonizm gibi.

Bu parçaya dayanılarak 20. yüzyıl felsefesiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bilgi konusu, temel bir problem alanı olarak öne çıkarılmıştır.
B) Felsefi bilgi birikimi üzerinde yükselmiştir.
C) Felsefenin eski problemlerine, yeni açıklamalar getirilmiştir.
D) Aynı problemi açıklamaya çalışan karşıt görüşler vardır.
E) Felsefenin konu alanın sınırlandırılmıştır.
6. 19. yüzyıl felsefesi; ideolojilerin, ayrı ve güçlü karşılıklarda bir araya gelen zıt felsefelerin çağı oldu. Nitekim aynı yüzyılda idealizme karşı pragmatizm, rasyonalizme karşı pozitivizm ve liberalizme karşı Marksizm boy verdi. Bunun da hiç kuşku yok ki en büyük nedeni, bu felsefeleri besleyip teşvik eden sosyal ve politik koşullarda yaşanan olağanüstü büyük değişimdi.

Bu parça aşağıdaki görüşlerden hangisini desteklemektedir?

- A) Bilimsel gelişmelerin yaşandığı dönemlerde felsefenin ele aldığı sorunlarda artış olur.
B) Felsefenin gelişmesi, çağına göre ileri olan toplumlar sayesinde olur.
C) Felsefede farklı düşüncelere hoşgörüyle yaklaşılmalıdır.
D) Felsefe, çağının ele alınmamış sorunlarından yola çıkar.
E) Felsefe, çağa damgasını vuran olaylardan etkilenir.

7. İlk Çağ'da incelenen insana ilişkin sorunlar, Rönesans'la birlikte yeniden ele alınmıştır. Daha sonra felsefe tarihi içinde "insan" gündem olarak ilk sıralarda yer almasa da felsefenin konuları arasında var olmuştur. 20. yüzyılda varoluşçu yaklaşım, insanlık kavramını yeniden yüceltmıştır.

Bu parçaya dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Felsefe, merak ve hayretle ilerler.
B) Düşünürler, içinde yaşadıkları toplumu etkileyebilir.
C) Felsefede aynı konular, tekrar değerlendirme süzgecinden geçirilir.
D) Her filozof, felsefeye yeni konular kazandırmıştır.
E) Felsefe, gerçeği arama çabasının ürünüdür.

8. 20. yüzyıl, bilimin altın çağı olmuştur. Bu yüzyılda bilimsel bilgi birikimi çok hızlı bir şekilde artmış, bunun sonucunda da yeni bilim dalları ve uzmanlıklar ortaya çıkmıştır. Bilimin uygulama alanlarında karşımıza çıkan teknolojiler hızla gelişmiş ve her alanda kullanılır olmuştur. Böylelikle bilim, gündelik hayatın vazgeçilmez bir parçası hâline gelmiş ve insan yaşamına dair her şey gibi bilim de filozofların ilgisini çekmiştir. Bilimin ne olduğu, bilimselliğin ölçütü, bilimsel yöntemin nitelikleri gibi konular felsefenin inceleme alanına dâhil olmuştur.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?

- A) Bilimin insan hayatına etkilerinden
B) Bilim ve felsefe etkileşiminden
C) Bilim felsefesinin ortaya çıkışından
D) Bilimsel araştırma yöntemlerinden
E) Bilimsel araştırmayı etkileyen unsurlardan

704589

ÖĞRENCİ NO	YANITLAR
1 0 0 0 0 0 0	1 A B C D E 11 A B C D E
2 1 1 1 1 1 1	2 A B C D E 12 A B C D E
3 2 2 2 2 2 2	3 A B C D E 13 A B C D E
4 3 3 3 3 3 3	4 A B C D E 14 A B C D E
5 4 4 4 4 4 4	5 A B C D E 15 A B C D E
6 5 5 5 5 5 5	6 A B C D E 16 A B C D E
7 6 6 6 6 6 6	7 A B C D E 17 A B C D E
8 7 7 7 7 7 7	8 A B C D E 18 A B C D E
9 8 8 8 8 8 8	9 A B C D E 19 A B C D E
10 9 9 9 9 9 9	10 A B C D E 20 A B C D E

1. Teknolojinin hızlı gelişimi ve teknolojiye erişim ucuzluğu neticesinde dünya, küresel bir köy hâline gelmiştir. Bunun neticesinde toplumlar arası kültürel etkileşim artmıştır.

Bu parçada belirtilen durumun 20. yüzyıl felsefesine etkisi aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Felsefi düşüncelerin tüm dünyada bilinirliğini artırmıştır.
- B) Felsefe ile bilimin iş birliğine zemin hazırlamıştır.
- C) Hayata yönelik her şeyi felsefi probleme dönüştürmüştür.
- D) Felsefeye olan ilginin azalmasına neden olmuştur.
- E) Felsefenin odak noktasını değiştirmiştir.

2. 20. yüzyıl büyük dünya savaşlarıyla, komünist, faşist ve totaliter devletlerin doğuşu ve yıkılışlarıyla, sayılamayacak kadar çok bölgesel savaşla, nükleer silahlara ek olarak başkaca kitle imha silahlarının icadıyla, soykırımlarla, sömürgecilğe karşı verilen kurtuluş savaşlarıyla, küreselleşmeyle, teknolojinin olağanüstü büyük gelişimiyle ve nihayet büyük kitlelerin kentlerde gerçekleştirdiği eşi benzeri görülmemiş istilayla karakterize olur. Bu bağlamda, hızlı bilimsel ve teknolojik ilerlemelerin 20. yüzyılda daha önce hayal edilmesi dahi mümkün olmayan politik felaket ve alabildiğine dramatik olaylarla birleşmesi, hemen herkes tarafından kabul edilen bir olgudur. 20. yüzyıl felsefesi, bu koşulları görmezden gelememiştir.

Bu parçaya dayanılarak 20. yüzyıl felsefesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İnsanın toplumsal yönünün ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır.
- B) İnsanın yaşam alanının sınırlandırılmasına neden olmuştur.
- C) İnsanın doğaya egemen olma isteğinin aracı olmasıdır.
- D) Dönemin olaylarının etkisinde kalarak şekillenmiştir.
- E) Akademik düzeyde uzmanlaşmalar görülmüştür.

3. Rönesans düşüncesi, insanların otoriteye başkaldırmasını ve skolastik düşünceden uzaklaşmasını sağlamıştır. Sırtını Rönesans'a dayayan aydınlanma düşüncesi, insanlara akıl ve bilim sayesinde tüm sorunların çözümünü vadetmiştir. Aydınlanma Dönemi'nin temel özelliği olan bu iyimserlik, 20. yüzyılda yerini karamsarlığa bırakmıştır. 20. yüzyılda yaşanan dünya savaşları, ekonomik çöküntüler ve çevre felaketleri insanların bilime olan güvenini sarsmış ve gelecekle ilgili kaygılarını artırmıştır. Gelenekle bağını koparan insanlık, bilimden de umduğunu bulamamıştır. Dönemin bazı filozofları ise insanlığı bu bunalımdan kurtarmaya yönelik felsefi düşünceler üretmiştir.

Bu parçaya dayanılarak 20. yüzyıl felsefesiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplumsal problemlere duyarlı olduğu
- B) İnsanı merkeze alan bir felsefe olduğu
- C) Geçmiş dönemlerden etkilendiği
- D) Değerler felsefesinin öne çıktığı
- E) Dünya genelinde yapılan bir felsefe olduğu

4. Felsefenin Antik Çağ'da tanımlanmış ve günümüze kadar ulaşan çeşitli problemleri, 20. yüzyılda yeniden ele alınmıştır. Bu problemlere; varlığın mahiyeti, bilginin kaynağı, ahlaki eylemin ölçütü gibi problemler örnek verilebilir. Ancak 20. yüzyılda, daha önceki dönemlerde tanımlanmamış bazı problem alanları belirgin olarak ortaya çıkmıştır. Sanayileşme sonucu insanların doğaya verdiği zararlar, çevre etliği alanını ortaya çıkarmıştır. Genel olarak insan haklarının yanında kadın hakları, hayvan hakları gibi alanlar ve yapay zekâ ile insan etkileşimine dair problemler de felsefenin inceleme alanına dâhil olmuştur.

Bu parçada 20. yüzyıl felsefesinin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Felsefenin tüm dünyaya yayılması
- B) Felsefi yayınların artması
- C) Felsefede uzmanlaşmanın başlaması
- D) Felsefenin konu alanının genişlemesi
- E) Felsefenin yeni yöntemler kazanması

5. Endüstri Devrimi, İngiltere’de 19. yüzyılın başlarında, daha şimdiden yeni bir çağı başlatmıştı. Ticaretin oldukça hızlı bir gelişme gösterdiği bu dönemde, ekonomide şimdiye kadar nispeten önemsiz sayılabilecek bir rol oynayan tüketim kültürü, dünyayı artık değiştirmeye başlamıştı. Kişisel tatmine yapılan vurgunun yeni bir felsefe anlayışını, kişisel mutluluğun en üst düzeye çıkarılmasını son amaç hâline getirecek bir felsefe anlayışını tetiklemesi kaçınılmazdı. Böylece 20. yüzyıla damgasını vuran pragmatizm (yararcılık) anlayışı ortaya çıktı.

Bu parçada 20. yüzyıl felsefesinin aşağıdaki faktörlerin hangisinden etkilendiği vurgulanmaktadır?

- A) Yönetim biçimlerindeki değişimler
- B) Coğrafi Keşifler
- C) Bilimsel ilerlemeler
- D) Ekonomik olaylar
- E) Nüfus artışı

6. 20. yüzyılda kıta Avrupası kapsamı içinde geçen felsefe okulları, yine modern düşüncenin karakteristik bir özelliği olan ilerlemeci tarih anlayışına yönelik sert eleştirilerde bulunmuştur. Kaynağında aslında bir aydınlanma eleştirmeni olarak Rousseau’nun ve bir kapitalizm eleştirmeni olarak Marx’ın bulunduğu söz konusu ilerleme düşüncesi-ne ve ilerlemeci tarih anlayışına yönelik eleştirilerin hareket noktasını, ilerleme düşüncesini kanıtladığı düşünülen bilim ve teknolojiye yönelik eleştiri oluşturur.

Bu parçada 20. yüzyıl felsefesinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Felsefenin tüm dünyaya yayılması
- B) Bilimin, felsefi bir problem hâline getirilmesi
- C) Uzmanlaşmanın görülmesi
- D) İnsanın varoluş amacının araştırılması
- E) Özgürlükçü olması

7. 20. yüzyıl, felsefe tarihinin en çok makale yazılan ve yayın çıkarılan dönemi olmuştur. Bu yüzyılda, geçmiş tüm dönemlerden daha fazla felsefi ürün ortaya konmuştur. Felsefi bilgi birikiminin bu kadar artması, filozofların da belli konulara yoğunlaşmasını beraberinde getirmiştir.

Bu parçada 20. yüzyıl felsefesinin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Bilimin sorgulanmaya başlanması
- B) Geçmiş bilgi birikiminden etkilenilmesi
- C) Uzmanlaşmanın ortaya çıkması
- D) Yeni problem alanlarının tanımlanması
- E) Çağın sorunlarının çözümlemeye çalışılması

8. Felsefenin 20. yüzyıldaki gelişim seyrini izleyebilmek, onun başka çağlardaki gelişimini takip edebilmekle kıyaslandığında bu alabildiğine zahmetli bir iş olarak karşımıza çıkar. Bunun da en önemli nedeni bütün çağların en uzun olan 20. yüzyılda çınar sayısının yani felsefeye katkı yapmış olan filozof sayısının hiç olmadığı kadar çok hatta ormanı veya ana akımları görmeyi imkânsızlaştıracak ölçüde fazla olmasıdır.

Bu parçada 20. yüzyıl felsefesinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Birçok önemli filozofun görüş bildirmesi
- B) Bilimlere yol göstermesi
- C) Konusunun insan ve topluma yönelmesi
- D) Filozofların felsefeyi halka indirmesi
- E) Filozofların görüşleriyle siyaset kurumunu etkilemesi

704590

ÖĞRENCİ NO	YANITLAR
1 0 0 0 0 0 0	1 A B C D E 11 A B C D E
2 1 1 1 1 1 1	2 A B C D E 12 A B C D E
3 2 2 2 2 2 2	3 A B C D E 13 A B C D E
4 3 3 3 3 3 3	4 A B C D E 14 A B C D E
5 4 4 4 4 4 4	5 A B C D E 15 A B C D E
6 5 5 5 5 5 5	6 A B C D E 16 A B C D E
7 6 6 6 6 6 6	7 A B C D E 17 A B C D E
8 7 7 7 7 7 7	8 A B C D E 18 A B C D E
9 8 8 8 8 8 8	9 A B C D E 19 A B C D E
0 9 9 9 9 9 9	10 A B C D E 20 A B C D E

1. Sartre'a göre insan önce var olur sonra özünü kendisi ortaya koyar. Çevremizdeki her şey "kendinde varlık"tır. Bunların kendisinden başka bir şey olma olanağı yoktur. Oysa insan, "kendisi için varlık"tır. O, var olduğunun bilincindedir. Bu nedenle ne değilse o olabilir. Ne ise o olmaktan çıkabilir. İnsan, kendi yaşamını kendi kararlarıyla meydana getirebilir. Yaşamak; kendini kurma, var etme kavgasıdır. Kişi, değerlerini kendisi yaratır, kendisi koyar ve onlara uyar.

Bu parçaya göre Sartre'ın aşağıdakilerden hangisini savunduğu söylenebilir?

- A) İnsan, kendi iradesiyle hareket edemez.
- B) İnsan, bencil varlıktır.
- C) Sorumluluk, özgürlüğü kısıtlar.
- D) İnsan, ahlaki eylemlerinde özgürdür.
- E) Evrensel ahlak yasası vardır.

2. Kuhn, belirli bir süre boyunca normal bilim yapan topluluğun araştırmalarının daha sonra yavaş yavaş birtakım anomalilerle uyumsuzluk ve uygunsuzluklarla karşılaştığını söyler. Zaman geçtikçe benimsenen paradigma tarafından çözülemeyen birtakım problemler ortaya çıkmaya başlar. Yani paradigma, araştırma alanının kapsamı içine giren tüm problemleri çözemez. Bu durumda paradigmayı duyulan güven sarsılır. Sonuçta, yaratıcılığı yüksek olan bir bilim insanı, ortaya yeni bir paradigma atarak bilimsel devrimi başlatır.

Bu parçaya göre bilimsel devrim aşağıdaki durumların hangisinde yaşanır?

- A) Bilim insanları uzlaşma arayışına girdiğinde
- B) Paradigmalar arasında rekabete dayalı yarış yapıldığında
- C) Bilim insanlarına duyulan güven azaldığında
- D) Eski paradigmlar yeniden popüler olduğunda
- E) Paradigmanın sağladığı bakış açısı, olguları açıklamada yetersiz kaldığında

3. Varlık düzeninde alttan üste doğru sıralanan dört katman vardır. Bunlar maddi, organik, ruhsal ve tinsel (manevi) katmanlardır. Felsefenin en büyük yanılgısı, temel ilkenin bunlardan yalnızca birinde aranması olmuştur. Sorunun yanıtını materyalizm maddi basamakta, metafizik ve idealizm ise tinsel basamakta aramıştır. Oysa bu basamaklar, birbirine indirgenemez ve birinin yasaları, diğerine uygulanamaz.

Bu parçada sözü edilen görüşler aşağıdaki filozoflardan hangisinin yaklaşımına uygundur?

- A) Sartre'ın egzistansiyalizmine
- B) Hartmann'ın yeni ontolojisine
- C) Husserl'ın fenomenolojisine
- D) Gadamer'in hermeneutiğine
- E) Bergson'ın entüisyonizmine

4. Bilimsel ürünlerin mantıksal çözümlenmesi ve anlamların doğruluğunun ortaya çıkartılması çeşitli yöntemlerle olur. Bunlardan biri R. Carnap tarafından savunulan doğrulama yöntemidir. Herhangi bir önerme, gözlemler ve deneylerle test ediliyorsa doğrulanıyor demektir. Gözlenemeyen, ölçülemeyen önermeler bilimsel yönden anlamsızdır. Bu tür anlamsız ve boş önermelerin mantıksal bir değeri yoktur.

Carnap'ın bu yaklaşımında temel aldığı görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sezgisel olarak apaçık olan önermelerin doğrulanmasına gerek yoktur.
- B) Yanlışlığı kanıtlanmadığı sürece her bilgi doğrudur.
- C) Doğruluğun değerini belirleyen, o gün için sağladığı faydadır.
- D) Bilim, metafizik önermeleri de incelemelidir.
- E) Test edilemeyen önermeler, bilimsel açıdan anlamsızdır.

5. Martin Heidegger, "Var olmak nedir?" sorusunun cevabını insanın sadece kendisinde bulabileceğini söyler. İnsan, yabancı olduğu bu dünyada sınırsız bir özgürlüğe sahiptir ve bu özgürlük içinde kendini oluşturur. İnsan, durmadan belli sınırları aşarak kendini gerçekleştirir. Varoluş, sürekli bir aşamadır. Varoluşta yalnızızdır ancak bu yalnızlığı ve terk edilmişliği algılayışımız, tüm hayatımızın temel motifidir. İnsan, hiçbir neden yokken bu dünyaya özsüz bir şekilde fırlatılmıştır ve yine nedensiz bir şekilde ölecektir.

Heidegger'in savunduğu bu görüş aşağıdaki felsefi akımlardan hangisine uygundur?

- A) Egzistansiyalizm
B) Yeni ontoloji
C) Diyalektik materyalizm
D) Entüsyonizm
E) Fenomenalizm

6. 20. yüzyıl felsefe dünyasının en ilgi çekici kişiliklerinden biri de Wilhelm Dilthey'dir. O, bir tarih felsefecisidir, tüm düşüncelerini tarih temeli üzerine oturtmuştur, öte yandan tarihselciliğini öznelci bir anlayışla dengelemeye çalışmıştır. Dilthey, felsefeyi klasik anlamından uzaklaştırır; dünya, ruh ve Tanrı ile ilgili metafizik araştırma olmaktan çıkarır, onu tam anlamıyla bir "insan bilimi" olarak belirler. Deneyisel bilimlerin ya da doğa bilimlerinin yanında bir insan bilimi de olmalıdır. Bu bilim insan yaşamını ele alacak, onu ruh bilimsel, dinsel, sanatsal, hukuksal ve benzeri anlamlarda ya da daha genel olarak kültür anlamında inceleyecektir.

Buna göre Dilthey'in düşüncesi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kültürel felsefenin temeline tarihi yerleştirmiştir.
B) Felsefenin klasik konuları yerine insan yaşamını çevreleyen kavramları konu edinmiştir.
C) Felsefenin metafizikle sınırlanmış alanının çerçevesini genişletmiştir.
D) Felsefenin insanı incelerken bilimin sonuçlarını temel alması gerektiğini savunmuştur.
E) Geçmişte yaşamış filozofların düşüncelerinin, o dönemi göz önünde bulundurularak incelenmesi gerektiğini savunmuştur.

7. İnsan bilinci, nesneler dünyasına yönelen bilgi edinme gücüdür. İnsan, çevresindeki olaylar karşısında sadece bir gözlemci olmak zorundadır. Bu gözlem sırasında ön yargılardan kurtulmuş olmak gerekir. Ancak o zaman olgulardan anlamlara yükselme fırsatı bulunabilir. Öz, bir nesneyi başka bir şey değil de kendisi yapan özelliktir, anlamdır. Olayların özüne ulaşabilmek için onları duyulardan ayıklamak gerekir. Bu ayıklama işlemine "paranteze alma" adı verilir.

Bu parçada sözü edilen görüşler aşağıdaki filozoflardan hangisinin yaklaşımına uygundur?

- A) Heidegger'in egzistansiyalizmine
B) Hartmann'ın yeni ontolojisine
C) Husserl'in fenomenolojisine
D) Gadamer'in hermeneutiğine
E) Marx'ın diyalektik materyalizmine

8. K. Marx'a göre evrenin yapısı maddeseldir. Ona göre madde baştan beri vardır, öncesiz ve sonrasızdır. Maddi nitelikli olan evren olmuş bitmiş bir şey değil; tez, antitez, sentez biçiminde ilerleyen bir süreçtir. Bu süreçte madde; atomdan moleküle, molekülden canlı hücreye, bitkiye, insana doğru bir gelişme gösterir. Varlıklar (tez), karşıtını (antitez) yaratarak bunlarla çatışmaya girer ve bu çatışmadan yeni varlıklar (sentez) oluşur. Maddenin bu çelişerek kendini aşma süreci, olmuş bitmiş değil, şu an da sürmektedir ve sonra da sürecektir.

Bu parçadaki görüş aşağıdaki yaklaşımlardan hangisiyle adlandırılır?

- A) Hermeneutik
B) Diyalektik materyalizm
C) Varoluşçuluk
D) Yeni ontoloji
E) Fenomenalizm

ÖĞRENCİ NO		YANITLAR	
1	A B C D E	11	A B C D E
2	A B C D E	12	A B C D E
3	A B C D E	13	A B C D E
4	A B C D E	14	A B C D E
5	A B C D E	15	A B C D E
6	A B C D E	16	A B C D E
7	A B C D E	17	A B C D E
8	A B C D E	18	A B C D E
9	A B C D E	19	A B C D E
10	A B C D E	20	A B C D E

1. Sartre'a göre insan, önceden tanımlanmamış bir varlıktır. İnsan, kendi yaşamını ya da kim olduğunu kendi kararlarıyla oluşturur. İnsanın içinde bulunduğu koşullar; yaptığı tercihleri, onun kim olacağını ve ne olacağını belirler. Bu, "Varoluş özden önce gelir." sözünün anlamıdır. İnsan, önceden belirlenmiş bir öze sahip değildir, daha çok özünü kendi eylemleriyle gerçekleştiren bir varlıktır. Yani insan, varoluşunu şekillendirerek özünü ortaya koyar.

Bu parçaya göre aşağıdaki sözlerden hangisi Sartre'ın görüşlerini en iyi biçimde özetler?

- A) Birey, çıkarıcı ve bencildir; insan, insanın kurdudur.
- B) İnsan, yazgısını kabullendiğinde mutluluğa ulaşır.
- C) Ahlaki eylemin koşulu ölçülü olmaktır, gerektiği yerde gerektiği gibi davranmaktır.
- D) İnsan, özgür olmaya mahkûmdur, seçimlerinin sorumluluğunu üstlenir.
- E) Ahlaki eylemin koşulu sonuçta sağladığı faydadır, faydalı olan doğrudur.

2. Mantıklı pozitivist filozof Carnap'a göre felsefe, evrene ilişkin doğru bilgiye ulaşmak amacından vazgeçmeli ve çalışmalarını bilimin elde ettiği bilgileri çözümlemek göreviyle sınırlandırmalıdır. Felsefe, bilimsel bilgiyi sorgulamadan bilimsel kavram ve ilkeleri aydınlatan bir disiplin olmak zorundadır. Bunun için kullanacağı araç ise sembolik mantıktır.

Bu parçadan hareketle Carnap'a göre felsefenin işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilimsel bilgiler üzerinde mantık diliyle düşünmek
- B) Akıl yürütmelerle doğru bilgiye ulaşmak
- C) Bilimin tarihsel gelişimini açıklamaya çalışmak
- D) Bilimlerin yöntem sorunu üzerine doğru bilgiler ortaya koymak
- E) Bilimin sonuçlarını pratik yaşama uygulamak

3. Dilthey'e göre sözcükleri, belli bir dönem ya da çağda söz konusu olan anlamlarıyla ortaya çıkarmak gerekir. Böyle yapılırsa bilimin ve bilim insanının dili anlaşılabilir. "Tarihsel dünyadaki bütün anlamlar, bütün değerler ve amaçlar, belirli bir zamanda ve belirli koşullarda yaşayan insanların deneyiminde kaynağını bulmaktadır." diyen Dilthey, insanın "tarihsel bir varlık" olduğunu birçok kez söylemiştir. Dolayısıyla tin bilimleri, dilsel ürünler olarak yazılı metinleri önce bir filolojik anlam eleştirisinden geçirecekler, daha sonra da sözcüklerin belli bir dönem ya da çağ için yüklendikleri tinsel anlamları ortaya çıkaracaklardır.

Bu parçaya dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Dünya, nesnel bir biçimde bilinebilir.
- B) Tinsel eserler, üretildikleri döneme göre değerlendirilmelidir.
- C) Tinsel bilimler, evrensel hâle getirilmelidir.
- D) Felsefe sadece bilimlerin dilini analiz etmelidir.
- E) İnsanın anlam arayışı, her çağda var olmuştur.

4. Hartmann, evrende çeşitli ve sayısız çoklukta olan varlığın, aynı zamanda bu çokluğu ve çeşitliliği içinde taşıyan bir birliğin ya da bütünlüğünün olduğunu söyler. Bu bütünlüğü ya da birliği sağlayan şey, var olanın tabakalı bir yapıya sahip olmasıdır. Varlık, birbiri üstüne yükselen tabakalara ve bu tabakaların kategorilerine sahiptir.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi Hartmann'ın varlığa bakış açısını doğru yansıtmaz?

- A) Nesneler, öznenin yönelmesinden bağımsız olarak vardır.
- B) Varlığın katmanları, birbirinden bağımsız niteliktedir.
- C) Varlıkta parçalı bir yapı bulunmamaktadır.
- D) Varlık, katmanlar hâlinde yükselen bir bütündür.
- E) Evrendeki varlıklar özünde birdir.

5. Marx'a göre evrende diyalektik bir değişme söz konusudur. Buna göre her şey, kendi zıddını meydana getirir ve kendi zıddı ile çatışma içine girer. Bu çatışmadan ise ikisini de aşan bir sentez meydana gelir. Bu sentez de kendi zıddını yaratır. Bu süreç içerisinde maddenin bir kısmı zamanla yeni niteliklerle zenginleşir. Başlangıçta sadece fiziksel ve kimyasal süreçler sergileyen madde, bu süreçlerin yüksek bir karmaşıklık gösterdiği bazı kısımlarında yeni bir nitelik kazanır. Bu, bizim yaşam adını verdiğimiz niteliklidir.

Marx, bu parçada aşağıdaki görüşlerden hangisini savunmaktadır?

- A) İnsanların, kendi varoluşları ile ilgili bir bilgilerinin olmayacağını
B) Varlık hakkında mutlak bir yargıya varılamayacağını
C) Evrenin madde ve ruhtan oluştuğunu
D) Maddenin birbiriyle çatışmalı bir ilişki içerisinde varlığını meydana getirdiğini
E) Varlığın, idealardaki aslına uygun olduğu sürece bilinebileceğini

6. Bilimsel bilginin ilerlemesi üst üste yığılan gelişim süreci şeklinde değil, devrimsel bir gelişim süreci şeklinde olmaktadır. Bilim insanı olağan dönemde karşılaştığı bilimsel soruları, sahip olduğu kuramlar yardımıyla bulmaca çözer gibi çözmeye çalışır. Ancak zamanla eldeki bilimsel kuram, birçok olguyu açıklayamaz hâle gelir. Bu durum, kuramın yeniden gözden geçirilmesine ve belki de yeni bir kuramın oluşturulmasına yol açar.

Bu parçaya göre Kuhn aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

- A) Her kuram, önceki kuramın biraz daha gelişmiş şeklidir.
B) Bilimsel kuramlar, insanlığa fayda sağlamalıdır.
C) Bilimsel kuramlar, düzgün bir süreç izleyerek aşama aşama gelişir.
D) Her bilimsel kuram, evrenin bir bölümünü açıklar.
E) Problemi çözemeyen kuramlar terk edilerek yeni kuramlar geliştirilir.

7. K. Marx ve S. Simon ideal düzenin "eşitlikle" oluşacağını savunur. Bu düşünlere göre bireyin en önemli hakkı başkalarıyla eşit yaşama hakkıdır. Bunun sağlanması ancak bütün üretim araçlarının (fabrika, atölye, toprak vb.) bir sınıfa ait olmaktan çıkarılıp tüm toplumun kullanımına sunulmasıyla olanaklı olur.

Buna göre K. Marx ve S. Simon'un ideal düzen anlayışı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Özgürlüğü temel aldıkları
B) Ulus devletini savundukları
C) Özel mülkiyeti reddettikleri
D) Bilimsel çalışmaları öncelikledikleri
E) Anarşizme dayandıkları

8. Comte'a göre insan düşüncesinin ulaştığı en son aşama, pozitif aşamadır. Bu aşamada olaylar, gözlem ve deneylere dayandırılarak başka olaylarla açıklanır. Bu nedenle felsefe, deneysel bilimleri model almalı ve araştırmalarını yalnız olgulara dayandırmalıdır.

Comte'un bu görüşlerine dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Bilimsel bilgi, doğru ve güvenilirlerdir.
B) Felsefe, metafizik konularla ilgilenmemelidir.
C) Doğru bilginin kaynağı olgulardır.
D) Gerçeğe ulaşmada deney ve gözlem kullanılmalıdır.
E) Olguların arkasındaki gerçeğe akılla ulaşılabilir.

704592

ÖĞRENCİ NO	YANITLAR
0 0 0 0 0 0	1 A B C D E 11 A B C D E
1 1 1 1 1 1	2 A B C D E 12 A B C D E
2 2 2 2 2 2	3 A B C D E 13 A B C D E
3 3 3 3 3 3	4 A B C D E 14 A B C D E
4 4 4 4 4 4	5 A B C D E 15 A B C D E
5 5 5 5 5 5	6 A B C D E 16 A B C D E
6 6 6 6 6 6	7 A B C D E 17 A B C D E
7 7 7 7 7 7	8 A B C D E 18 A B C D E
8 8 8 8 8 8	9 A B C D E 19 A B C D E
9 9 9 9 9 9	10 A B C D E 20 A B C D E

1. Marx'a göre gerçekten var olan varlık, maddedir. Madde, evrendeki her şeyi değişim ve hareketi sonucu meydana getirir. Madde, diyalektiğin özü gereği çatışma ve çelişme içinde değişerek gelişir. Biyolojik varlıklar da bu değişim ve gelişime tabidir. Değişme ve gelişme, mekaniğin düzgün doğrusal değişmesi ve gelişmesi biçiminde olmaz. Maddenin diyalektik değişimi ve gelişimi, sıçramalı veya devrimsel olur. Maddenin değişimi, karşıtların savaşı ile olur. Karşıtlar ve çelişkiler bir arada bulunur ve birbirine dönüşür.

Bu parçadan hareketle Marx'ın varlık görüşüyle ilgili aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Maddenin dışında hiçbir şey gerçeklik olamaz.
- B) Madde, mutlak ve durağan bir yapıda değildir.
- C) Maddedeki değişim, diyalektik ilkeler doğrultusunda gerçekleşir.
- D) Maddenin değişiminin nedeni düşüncelerdeki değişimlerdir.
- E) Karşıtların bir arada ve çatışma hâlinde olması değişimi oluşturur.

2. Husserl'e göre gerçek varlık, fenomendir. Fenomen ise gerçekte var olanın zihnimizdeki yansımasıdır, izidir. Biz varlığı, bize görünen kısmıyla biliriz. Varlığın bizden bağımsız bir var olma durumu yoktur. Bizim zihnimizin olanakları çerçevesinde varlık, var olur. O hâlde fenomenler, zihnimizin belirlediği ve var ettikleri varlıklardır.

Bu parçaya göre fenomenle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğru değildir?

- A) Görünen evrenle sınırlıdır.
- B) Zihnin olanakları ölçüsünde bilinebilir.
- C) Duyumların akılda kalıba girmiş şeklidir.
- D) Nesnelerin bilinçle kavranan özüdür.
- E) Mutlak, değişmez varlıklardır.

3. Sartre, insanlar için bir tek ahlaki kuralın olduğunu söyler: "Kendi kendinizi seçin." İnsan, kendi kendini seçebildiği için sorumludur. O hâlde Sartre, her insanın sorumluluğunu kendi omuzlarına yüklemektedir. Ne davranışlarımızı belirleyen güvenilir duygular, ne de önceden belirlenmiş ahlaki prensipler vardır. İnsanlar, kendi seçimleriyle bireysel ve toplumsal değerleri yaratır.

Bu parçaya göre Sartre aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

- A) Ahlaki eylemlerin toplumsal faydaya göre belirlenmesi gerektiğini
- B) Evrensel ahlaki ilkelerin oluşturulamayacağını
- C) Erdemli davranışların tüm toplumlarda ortak olduğunu
- D) Mutlu olmak isteyen insanın ahlaki seçimlerinde kendi hazzını öncelemesi gerektiğini
- E) Sorumluluğun olduğu yerde özgürlükten söz edilemeyeceğini

4. Bilgi, ancak deney ve gözlem yapılarak somutlaştırılan olgulara dayanmalıdır. Bilimin konusu da sadece bu somut olgular olmalıdır. Felsefe, bir bilim ya da öğreti değil sadece bir etkinliktir. Felsefe bir etkinlik olarak bilginin ve bilimsel kavramların çözümlemesini yapmaktan öteye gitmemelidir. Felsefenin görevi; bilimsel verileri, mantık kurallarını kullanarak incelemek, çözümlemek ve metafizikten arındırmak olmalıdır.

Bu parçada savunulan görüş aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine uygundur?

- A) Fenomenoloji
- B) Hermeneutik
- C) Egzistansiyalizm
- D) Yeni ontoloji
- E) Mantıkçı pozitivism

5. Nicolai Hartmann'a göre dış dünya vardır ama bilgi ona götüren tek yol değildir. Dış dünyanın varlığını gösteren başka unsurlar da vardır. Örneğin doğrudan doğruya yaşadıklarımız bizi dış dünyayla karşılaştırır. Karar vermek, savaşmak, çalışmak, istemek gibi duygusal durumlar bizi dış dünyaya götürür. Geleceğe yönelik planlamalar yine bizi dış dünyaya çeker.

Nicolai Hartmann'ın bu parçadaki görüşlerinden aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Dış dünya, metafizik unsurlardan oluşur.
B) Dış dünyada bulunan varlıkların gerçekliği için yeterli kanıt yoktur.
C) Dış dünya, farklı yollarla ve yöntemlerle kavranabilir.
D) Dış dünya, biz onları bilsek de bilmesek de kendi başlarına anlam taşır.
E) Dış dünyayla ilgili tüm kavramlar değişmez, sonsuz ve zamansızdır.

6. Carnap, doğrulanabilirlik açısından metafizik önermeleri de incelemiştir. Ona göre metafizik önermeler, teorik ve olgusal kategoriye girmeyen önermelerdir. Örneğin "Evrerenin ana maddesi havadır." gibi bir metafizik önermenin doğruluğunu ya da yanlışlığını kanıtlayacak bir yöntem yoktur. Yani bu tür önermeler test edilemez. Ne doğrudur ne de yanlıştır denilemeyeceği ve doğruluğunu ortaya koyacak deneysel yöntem mevcut olmadığı için bu tür önermeler, anlamsız ve saçmadır.

Bu parçaya göre Carnap'ın aşağıdakilerden hangisini benimsemesi beklenir?

- A) Bir önermenin anlamlılığı ya da doğruluğu, kanıtlama yöntemine bağlıdır.
B) Bütün önermeler kendi içinde tutarlı olmalıdır.
C) Bilimsel önermeleri anlamak için bilim insanlarını tanımak gereklidir.
D) Önermeler, öndeide bulunmaya olanak sağlamalıdır.
E) Bir önermenin doğrulanması, belirli bir bilgi birikimi gerektirir.

7. Kuhn'a göre bilimsel kuramları değerlendirmenin doğruluk, tutarlılık, yalınlık gibi nesnel ölçütleri olsa da bu ölçütlere başvurmak bilim insanının kişisel ilgi ve isteklerine, belli bir toplumun gereksinimlerine bağlıdır. Bu durumda öznel unsurlar, bir şekilde bilimsel aktiviteyi etkiliyor demektir.

Kuhn, bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Bilim etiği, nesnel olmayı gerektirir.
B) Bilimsel çalışmalarda nesnelliğin azalması, bilime duyulan güveni azaltmıştır.
C) Bilim insanı, toplumsal ihtiyaçları dikkate almalıdır.
D) Bilimsel araştırmalarda tamamen nesnel olmak mümkün değildir.
E) Bilim, kendini güvenilir kılacak ilke ve yöntemler belirlemelidir.

8. 20. yüzyıl felsefesinin önemli düşünce akımlarından biri de hermeneutik yani yorum bilimidir. Bu akıma göre yaşamı, tarihi, bilgiyi anlamamanın yolu yazılı yapıtları yorumlamaktır. Anlama ve yorumlama, felsefenin en önemli görevidir.

Buna göre hermeneutik akımını savunan düşünürler, aşağıdakilerden hangisiyle ilgilenmezler?

- A) Tarihsel metinlerin çözümlenmesiyle
B) Edebiyat eserlerinin incelenmesiyle
C) Bilimsel önermelerin sembolik mantıkla denetlenmesiyle
D) Filozofların eserlerinin ele alınmasıyla
E) Araştırılan dönemin koşullarının bilinmesiyle

704593

ÖĞRENCİ NO	YANITLAR
0 0 0 0 0 0	1 A B C D E 11 A B C D E
1 1 1 1 1 1	2 A B C D E 12 A B C D E
2 2 2 2 2 2	3 A B C D E 13 A B C D E
3 3 3 3 3 3	4 A B C D E 14 A B C D E
4 4 4 4 4 4	5 A B C D E 15 A B C D E
5 5 5 5 5 5	6 A B C D E 16 A B C D E
6 6 6 6 6 6	7 A B C D E 17 A B C D E
7 7 7 7 7 7	8 A B C D E 18 A B C D E
8 8 8 8 8 8	9 A B C D E 19 A B C D E
9 9 9 9 9 9	10 A B C D E 20 A B C D E

1. Hartmann'a göre değişik nitelikler taşıyan varlık alanlarını kavrayabilmek için evren, bütünlüğü içerisinde ele alınmalı; olgular ve olaylar arasındaki varlık bağıntıları araştırılmalıdır. Varlık, kendi bütünlüğüyle ortadadır ve varlığın iki temel kategorisi vardır. Birincisi, zaman ve mekân boyutlarının dışında kalan ve değişmeyen ideal varlık kategorisi; ikincisi ise mekân ve zaman boyutları içinde yer alan reel varlık kategorisidir. Reel varlık değişir, ideal varlık ise değişmez.

Hartmann'ın bu görüşüne dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Varlık, düalist bir yapıdadır.
- B) Her filozof varlığa farklı bir bakış sunar.
- C) Varlığın değerlendirilmesi oldukça zordur.
- D) Varlıkta bir değişimin olduğunu düşünmek yanılgıdır.
- E) İnsan, kendi varoluşunu kendisi belirler.

2. Egzistansiyalistlere göre insan, anlamını kendi iç benliğinde ve yaşamında bulur. Böylece insan, kendi kaderini belirler. Seçimlerinde özgür olur. Hayata yön verecek olan şey insanın kendi doğal varlığı ve iradesidir. İnsan, bunu hür olmakla başarabilir. Bireysel varlığa önem veren bu düşünürlere göre insan, dinamik bir yol izleyip kendi hayatını geliştirebilmelidir.

Bu parçaya dayanılarak egzistansiyalizmin varlık görüşü ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Varlığa bakışı insan merkezli olarak belirlemektedir.
- B) İnsanın tercihler yaparak var olduğunu öne sürmektedir.
- C) İnsanın varoluşunun önceden belirlendiğini savunmaktadır.
- D) İnsan tanımının merkezine özgür irade kavramını koymaktadır.
- E) İnsanın, kendi özünü oluşturma yetisine sahip olduğunu savunmaktadır.

3. Kuhn, evreni, her defasında farklı soruların sorulduğu ve yanıtların alındığı bir kare bulmacaya benzetir. Evrene nasıl soru sorarsanız, o sorunun yanıtını alırsınız. Soruları, o dönemin paradigması belirler. Dolayısıyla her dönemin bilimsel soruları farklıdır. Bilimsel açıklamalar, her paradigmal dönemde farklıdır. İlk Çağ paradigmasına göre evrenin merkezinde "yer" vardır. Güneş, yerin çevresinde döner. O dönemin din, ahlak ve sanat anlayışı birbiriyle ve dolayısıyla evren anlayışı ile tutarlıdır. Yeni Çağ'da ise paradigmal anlayış değişmiştir. Yeni paradigma, evrenin merkezine Güneş'i koyar. Bu paradigma da kendi içinde tutarlıdır.

Buna göre "paradigma" için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir dönem için geçerli bilimsel bir yaklaşımdır.
- B) Olguyu algılayış tarzının belirleyicisidir.
- C) İnsanlığın tarih boyunca oluşturduğu birikimin sonucudur.
- D) Değerler, kavramlar ve yöntemlerden oluşan bakış açısıdır.
- E) Bilim dışındaki alanlar üzerinde de etkilidir.

4. Karl Marx'a göre eşitlik olmadan özgürlüğün bir anlamı yoktur. Üstelik eşitliğin olmadığı yerde güçlü, güçsüzü ezer. Ekonomide serbest rekabet zenginleri daha zengin, fakirleri de daha fakir yapacağı için özgürlük sadece zenginlerin işine yarayacaktır. Eşitlik, insanların birbirine zarar vermelerini engellediği için insanlar, özgürlüğü değil eşitliği seçmelidir.

Bu parçaya göre Marx'ın aşağıdakilerden hangisini savunduğu söylenebilir?

- A) Sosyalizmi
- B) Liberalizmi
- C) Cumhuriyeti
- D) Sosyal devleti
- E) Monarşiyi

5. Mantıkçı pozitivistlere göre bir önermenin doğru olup olmadığı, o önermenin içeriğinin olgularla desteklenip desteklenmemesine bağlıdır. Bu da ancak duyularla belirlenebilir. Dolayısıyla bir önerme, duyularla belirlenebilen olgular dışında bir içerik taşıyorsa bunun doğru olup olmadığı da belirlenemez. Doğruluğu belirlenemeyecek bir önerme de anlamsız olarak nitelenebilir.

Bu parçaya dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) İnsan, bilgisi ölçüsünde önermelerin anlamını kavramaktadır.
B) Akıl yürütmeler sonucunda ortaya konan bilgilerin doğruluğundan kuşku duyulamaz.
C) Zihindeki tasarımlar arasındaki tutarlılık doğruyu verir.
D) Metafizik konular, bilimsel yöntemlerle ispatlanabilir.
E) Doğrulanabilirlik, anlamlılığın ön koşuludur.

6. Tanrı'nın varlığını kabul etmeyen Sartre, insanın belirlenmiş bir özünün ya da yazgısının olmadığını söyler. Sartre'a göre insan, dünya içinde kaybolmuş olarak saçma bir yaşam sürmektedir. İnsan, bu dünyaya özsüz olarak gelir. Fakat kendi özünü gerçekleştirecek özgürlüğe sahiptir. Bu nedenle özünü gerçekleştirmek zorundadır. Başka bir söylemle insan, özgürlüğe mahkûmdur.

Sartre'ın bu görüşüne dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Özgürlük, insanın ayrılmaz bir niteliğidir.
B) Her türlü eylemin kaynağı toplumsal koşullarda aranmalıdır.
C) İnsan, ilahi gücün belirlediği sınırlar içinde özgür olabilir.
D) Sınırlandırılmayan özgürlük, toplumsal yaşama zarar verir.
E) Seçimlerinin sorumluluğunu üstlenmeyen kişi özgür olamaz.

7. Dilthey'e göre tüm tarihsel olaylar, bir duruma indirgenerek veya genellenerek anlaşılmaz. Aksine her tarihsel olay, kendi tekilliği içinde anlamlandırılmalıdır. İnsana dair yapılan değerlendirmelerin tek bir özelliğe indirgenerek yapılması doğru değildir. Ona göre insan sadece akılsal bir varlık değildir. Akıl, insan için hiç şüphesiz büyük bir güçtür fakat bu bakış açısının kabulü, tarihselci yöneme uymaz.

Dilthey'in bu parçada savunduğu felsefi yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Entüisyonizm
B) Hermeneutik
C) Fenomenalizm
D) Yeni ontoloji
E) Egzistansiyalizm

8. Husserl'e göre fenomen, insanın bilme yeteneğinin temelinde bulunan kavramdır. Varlığın insan için taşıdığı anlam, öz"dür. Örneğin tek tek algılanan şu ya da bu ağaç değil, düşünsel olarak kavranan şekil, renk vb. özellikleri atıldıktan sonra bilinçte kalan, ağacın öz"dür. Yalnız bu özü yakalamak tek tek ağaçlardan hareketle mümkündür.

Husserl'in bu yaklaşımında temel aldığı görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her varlığın bir varoluş amacı vardır.
B) Madde ve ruh birbirine indirgenemeyen iki cevherdir.
C) Her varlık sürekli bir değişim hâlinindedir.
D) Düşüncenin dışında bir gerçeklik yoktur.
E) Varlık, insan bilincinin kavradığı öz"dür.

704594

ÖĞRENCİ NO	YANITLAR
1 0 0 0 0 0 0	1 A B C D E 11 A B C D E
2 1 1 1 1 1 1	2 A B C D E 12 A B C D E
3 2 2 2 2 2 2	3 A B C D E 13 A B C D E
4 3 3 3 3 3 3	4 A B C D E 14 A B C D E
5 4 4 4 4 4 4	5 A B C D E 15 A B C D E
6 5 5 5 5 5 5	6 A B C D E 16 A B C D E
7 6 6 6 6 6 6	7 A B C D E 17 A B C D E
8 7 7 7 7 7 7	8 A B C D E 18 A B C D E
9 8 8 8 8 8 8	9 A B C D E 19 A B C D E
0 9 9 9 9 9 9	10 A B C D E 20 A B C D E

1. Korkak yaratılış yoktur. Çünkü sınırlı yaratılışlar, halkın değişimiyle yoksul ya da zengin yaratılışlar vardır. Ama insanı korkak yapan bu yaratılışlar değildir. Bir şeyden vazgeçme ya da bir şeyi olurluna bırakma eylemidir. Yaratılış, edim demek değildir. Oysa korkak ancak yaptığı edimle, davranışla tanımlanır. Bu yönden düşünülürse kişi korkaklığından dolayı bal gibi suçlanabilir. İşte, insanların çekindiği ve sezinlediği de bu "suçlama" olgusudur. Bundan ötürü onlar, insanın ödele ya da gözü pek doğmasını isterler. İsterler ki böylelikle suçluluktan kurtulmuş olsunlar!

Bu parçaya dayanılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsanlar, sorumluluktan kaçmak için özgürlüğü reddederler.
- B) Eşitliğin olmadığı yerde özgürlük ve adalet de olmaz.
- C) İnsan, özgürlüğünü yazgısının sınırları içinde kullanabilir.
- D) Mutlak özgürlük, hiçbir sorumluluğun olmaması anlamına gelir.
- E) Bir toplum içinde yaşayan insanın özgür olması söz konusu değildir.

2. L. Wittgenstein, dış dünyadaki varlıklara dayanmayan önermelerin doğrulanamayacağını dolayısıyla bunların metafizik önermeler olduğunu söyler. Örneğin "Kötüler günahkârdır.", "Haksızlık cezasını er geç bulacaktır." türünde önermeler metafiziktir. Bilim, metafizik önermeleri konu alamaz. Çünkü doğruluk değeri taşımayan bir konu hakkında bilim, hiçbir şey söyleyemez.

Aşağıdaki düşüncelerden hangisi bu parça ile aynı doğrultudadır?

- A) Doğruluğu denetlenemeyen yargılar, olgusal bir gerçekliği yansıtmaz.
- B) Bilimsel önermeler kendi içinde tutarlı olmalıdır.
- C) Metafizik önermeler, bilimsel yöntemlerle ispatlanabilir.
- D) Her önerme yargı bildirir ve her yargı doğrulanabilir.
- E) Bilimsel önermeler doğrulanabilir değil, yanlışlanabilir olmalıdır.

3. Diyalektik materyalizmde doğa ve insana ilişkin bütün olgular, düşünce ya da ruhtan bağımsız olarak ele alınır. Bu kurama göre ilk varlık maddedir. Düşünce, maddeden sonra gelen ve ona bağlı olan varlıktır. Başka bir deyişle, madde düşünceden önce vardır ve maddenin var olmak için düşünceye gereksinimi yoktur. Düşünce, maddesel bir gerçeklik olan beynin ürünüdür.

Bu parçaya göre diyalektik materyalizmin aşağıdaki-lerden hangisini savunduğu söylenebilir?

- A) Gerçek varlığı oluşturan öğelerin en önemlisi ideallerdir.
- B) Evrende bir düzenlilik bulunmaktadır.
- C) Varlık, hem ruh hem de maddedir.
- D) Madde, tanrısal olanın yansımasıdır.
- E) Asıl varlık maddedir, madde düşünceyi doğurur.

4. Zeytin ağacını gerçekten görmek için onunla ilgili izlenimlerimizi bir yana bırakmalı, onu olduğu hâliyle görmeliyiz. Ancak bu o kadar kolay değildir, belli bir eğitim ve beceri gerektirir. Bunun için öncelikle zeytin ağacıyla ilgili tüm duyuşal niteliklerden din, bilim ve diğer alanların onunla ilgili görüşlerinden, günlük yaşam içinde ona yüklediğimiz değer ve ön yargılardan sıyrılmak gerekir. Kısacası zeytin ağacıyla ilgili her türlü bilgiyi askıya almak gerekir. Bu işlemin ardından zeytin ağacının özüne yaklaşabilir ve onu kavrayabiliriz.

Bu parçada sözü edilen yöntem, aşağıdaki akımlardan hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Mantıkçı pozitivizm
- B) Hermeneutik
- C) Yeni ontoloji
- D) Fenomenalizm
- E) Entüisyonizm

5. Hartmann'a göre varlık düzeninde alttan üste doğru sıralanan dört katman vardır. Birinci katman, cansız nesnelerin bulunduğu varlık alanıdır. Bu katmanı konu edinen bilim, fiziktir ve algıyla irdeleme söz konusudur. Maddeden oluşan bu alanda yer kaplama, düşme, ısınma genişleme gibi olgular geçerlidir. İkinci katman, organik varlıkların bulunduğu örgensel tabakadır. Bu organik tabaka, biyolojinin konusunu oluşturur. Üçüncü katman, bilinçli varlıkların alanıdır ve ruhsaldır. Bu alanla psikoloji bilimi ilgilenir. Dördüncü katmanda ise insanın ürettikleri ve değerleri gibi tinsel varlıklar bulunur. Bu katmanla felsefe uğraşır.

Bu parçaya dayanılarak Hartmann'ın görüşleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Varlığı tez, antitez sentez süreciyle açıklamıştır.
B) Varlık görüşünde bilimle felsefeyi uzlaştırmaya çalışmıştır.
C) İnsanın varoluşunu diğer varlıklardan ayrı tutmuştur.
D) İdeal varlığın var olmadığını iddia etmiştir.
E) Varlığın özünün insan için bilinmez olduğunu savunmuştur.

6. Thomas Kuhn'a göre bilimsel doğru kavramı, tarafsızlık ölçütüyle belirlenemez. Bilim çevresinin bir sav konusundaki fikir birliği, doğru konusunda etkin bir belirleyicidir. Böylece bilimsel bilginin tamamen ön yargılardan uzak oluşu, söz konusu olamaz ve bilim insanının öznel görüşleri kabul gören savda mutlaka kendini hissettirir.

Kuhn, bu parçadaki sözleriyle aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

- A) Bilimin birikimli ilerleyişinde yanlış bilgiler terk edilir.
B) Bilim insanları arasındaki iş birliği bilimi ilerletir.
C) Sonuçları bakımından genelgeçer olduğu düşünülen bilim aslında nesnel değildir.
D) Aynı yöntemi kullanan bilim insanları, aynı sonuca ulaşırlar.
E) Bilim, düzgün doğrusal bir süreçte ilerlemez.

7. Nietzsche, doğaları farklı olsa da tüm insanlarda ortak olan bir öge bulunduğunu söyler: Çevreye egemen olma dürtüsü. Ona göre bütün varlığın temelinde daha güçlü olmaya yönelmiş bir istek, bir irade vardır. Canlı olanın, yaşayanın bulunduğu her yerde güçlü olma isteği bulunur. İnsanoğlu yalnızca kendini korumak ve yaşamak istemez, insanoğlunun asıl istediği daha güçlü olmaktır. Bu evren, güçlü olma isteğinin hüküm sürdüğü bir evrendir.

Nietzsche bu görüşünde aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

- A) Ahlakta önemli olan iyi olmaktır.
B) Üstün insanlar yazgılarına katlanır.
C) Her insan değerlidir.
D) Yaşamın amacı, üstün olmaktır.
E) Bilgili insanlar güçlüdür.

8. Bergson'a göre gerçekliğe nüfuz eden, nesnelerle doğru ve aracısız temas kuran bir bilgi türü vardır. Bu bilgi dile getirilemez, söze dökülemez olan sezgidir. Bergson analiz adını verdiği bilimsel rasyonel bilginin karşısına, sözcüklerle dile getirilemez olan sezgiyi geçirir. Sezgi, bize gerçekliğin bizzat kendisini bilme imkânı verir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi dile getirilmektedir?

- A) Sezginin akla dayandığı
B) İnsanların doğrudan bir bilgiye ulaşamadığı
C) İnsan sezgisinin doğuştan geldiği
D) Gerçeğe ulaşmanın yolunun sezgiden geçtiği
E) Her bilginin, üretenine bağlı olduğu

ÖĞRENCİ NO		YANITLAR	
1	A B C D E	11	A B C D E
2	A B C D E	12	A B C D E
3	A B C D E	13	A B C D E
4	A B C D E	14	A B C D E
5	A B C D E	15	A B C D E
6	A B C D E	16	A B C D E
7	A B C D E	17	A B C D E
8	A B C D E	18	A B C D E
9	A B C D E	19	A B C D E
10	A B C D E	20	A B C D E

1. Varlık, tabakalardan oluşur. Bu tabakalar sırasıyla inorganik, organik, ruhlu varlıklar ve tinsel varlık tabakasıdır. Bu tabakalardan bir üstte olanı, altta olanların tamamını kapsamaktadır. Yani dördüncü tabaka olan kültürü, felsefeyi ve insani değerleri içeren tinsel varlık tabakası diğer üç tabakayı kapsamaktadır. Özgürlük, varlık tabakalarından yukarı doğru ilerledikçe genişlemektedir.

Bu parçadaki varlık anlayışı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Hiyerarşik bir varlık yapısı ortaya koyduğu
- B) İnsanı, en yüce varlık olarak gördüğü
- C) Varlığın maddi boyutunu reddettiği
- D) Varlığın, sezgisel yolla anlaşılabilirliğini savunduğu
- E) Varlığın, var olmadığını iddia ettiği

2. Bilim öncesi dönemde bilim insanların belli bir bakış açısı yoktur. Bundan dolayı karşılaştıkları problemleri çözmek için değişik yollar ve yöntemler kullanırlar. Zaman içinde bu bilim insanlarından birinin kuramı daha belirgin hâle gelir. Bu kuram, problemi daha iyi çözdüğü için değer kazanır. Kuhn, bu bakış açısına “paradigma” adını verir. Paradigma, bilim insanların fiziksel gerçekliği açıklamada kullandıkları sistemdir. Örneğin Kopernik’in “Güneş Merkezli Sistemi” astronomların evrene bakış açılarını belirleyen bir paradigmadır. Bu paradigma, bazı bilim insanları tarafından kabul edildiğinde bilim insanları topluluğu oluşacaktır.

Kuhn, bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Bilimin yetkin bilim insanları tarafından yapılmasının önemini
- B) Bilimsel kuramların sonuçlarıyla değerlendirilmesi gerektiğini
- C) Bilim insanların nesnelliğe değer verdiğini
- D) Bilimde her yeni kuramın büyük ilgi gördüğünü
- E) Bilimsel kuramların bir hazırlık süreci sonucu oluştuğunu

3. Kendime bakıyorum. Çeşitli bilgilerle doluyum. Bu bilgilerden öte çeşitli sanılarım var. Bilgilerimle sanılarımın gerektirdiği davranışlarla yaşıyorum. Bilgiler, sanılar, davranışlar arasında kendimi yitirmişim. Bilgilerimi, sanılarımı, davranışlarımı unutmam gerekir. Kendimi araştırırken bende ve çevremde dünyalı olarak ne varsa bir çantaya koyup ortadan kaldıracam. Bütün bunlardan soyununca sadece bir görünen (fenomen) olarak kalıyorum, o hâlde yapacağım bu inceleme fenomenolojik bir incelemedir.

Husserl’in bu düşüncelerine dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Varlık, içinde bulunduğu koşullarla birlikte ele alınmalıdır.
- B) Varlık, değişim anında yakalanmalıdır.
- C) Varlığa yönelerek varlığın düşünsel boyutu incelenmelidir.
- D) Varlık sadece ona ait olan nitelikleri ile tanımlanmalıdır.
- E) Varlık, ilgili tüm parçaların toplamı olarak değerlendirilmelidir.

4. Mantıksal pozitivizmin temsilcileri, bir önermenin anlamlı olması için onun bilimsel yöntemlerle doğrulanması gerektiğini belirtirler. Doğrulamada öncelikli olan ise duysal veriler yani deney ve gözlemlerle elde edilen verilerdir. Böylece mantıkçı pozitivistlere göre doğrulanabilir olmayan her şey anlamsızdır yani metafiziktir.

Bu parçadan hareketle mantıksal pozitivizme göre bilginin doğruluk ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Uygunluk
- B) Tutarlılık
- C) Fayda
- D) Tümel uzlaşım
- E) Apaçıklık